

*Észak-Budapesti Tankerületi Központ BN3101
Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
1041 Budapest, Venetiánér u. 26.
Tel./fax: 369-3384
E-mail: ujpest@egymi.sulinet.hu
OM 038408*

Óvodai Nevelési Program

Intézmény neve: Újpesti Óvoda Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Intézmény címe: 1041 Budapest, Venetiánér u. 26.

Alapító, fenntartó, irányító: Észak- Budapesti Tankerületi Központ

Az óvoda vezetője: Korfanti Andrea intézményvezető

Az Óvodai Nevelési Programot készítette: Schubertné Lázárovics Izabella

A program jóváhagyója: Tamás Ilona tankerület igazgató

Készítés dátuma: 2017.

Korfanti Andrea
intézményvezető

Tartalomjegyzék

	oldalszám
Az óvoda működésének alapidokumentumai, felhasznált irodalom	3.
1. Az óvodai élet megszervezésének elvei	4.
1.1 Az óvoda személyi és tárgyi feltételei	4.
1.2 Személyi feltételek	4.
1.3 Tárgyi feltételek	5.
1.4. Felvétel az óvodába	7.
1.5. Az óvoda napirendje	8.
1.6. Hetirend	9.
1.7. Az óvodai csoport működési rendje	11.
1.8. A kapcsolattartás formái	11.
2. Nevelési alapelvek, értékek, célkitűzések	13.
Alapelvek	13.
Értékek	13.
Az óvodai nevelés célja	14.
A fejlesztés kiemelt, speciális területei, foglalkozási formák	16.
3. Nevelési feladatok	16.
3.1. Egészségvédelem, egészségmegőrzés	16.
3.1.1. Gondozás	17.
3.2. Táplálkozás	18.
3.3. Mozgás	19.
3.4. Érzelmi nevelés és szocializáció	21.
3.5. Anyanyelvi nevelés	22.
4. Foglalkozási formák a gyógypedagógiai óvodában	24.
4.1. Önkiszolgálásra nevelés	24.
4.2. Mozgásfejlesztés	25.
4.3. Mindennapos testnevelés	26.
4.4. Zenei és anyanyelvi nevelés	26.
4.5. Manipuláció	27.
4.6. Fejlesztő játék	29.
4.7. Környezet tevékeny megismerése	29.
4.8. Kognitív funkciók fejlesztése	30.
4.9. Egyéni fejlesztés	31.
5. Pedagógiai dokumentációk	32.
5.1. A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése	32.
5.2. A mérés értékelés formái, sajátos szempontjai	32.
5.3. Az ellenőrzés és az értékelés rendszere	33.
Legitimációs záradék	34.

Az óvoda működésének alapidokumentumai

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 2016. évi LXXX. módosítása
- 2012. CXXIV. a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 20/2016. (VIII.24.) EMMI rendelet a 20/2012. (VIII.31.) módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X.08.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (Szakmai alapidokumentum)
- 137/1996. (VIII.28.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- A Kormány 315/2012. (XI.13.) rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet módosításáról
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és Gyámügyi Igazgatásról, valamint a fenntartói, intézményi szintű rendeletek, rendelkezések és dokumentumok

Felhasznált irodalom:

1. LizHannah: Te is tudod! Hogyan foglalkozzunk autizmussal élő kisgyermekkel?(AOSZ, 2010)
2. Taníts meg engem! Fejlesztő program logopédiai óvodák számára (Logopédiai Kiadó, Budapest, 1996)
3. Park Óvoda Pedagógiai Programja (1048 Budapest, Külső- Szilágyi út 46.) 2015.
4. Budapest III. Kerületi Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (1035 Bp., Szellő u. 9-11.) Óvodai Nevelési Programja (2013.)
5. Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Készségfejlesztő Iskola, Kollégium (4220 Hajdúböszörmény, Radnóti M. u. 5.) Óvodai Nevelési Programja

1. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1.1. Az óvoda személyi és tárgyi feltételei

Óvodánk az Észak- Budapesti Tankerületi Központ fenntartásában az Újpesti Óvoda Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményhez tartozik. Rövidítve: Újpesti Óvoda, Általános Iskola és EGYMI.

A csoport összetétele: a gyermekek vegyes életkorúak. A csoport összetétele diagnózis szempontjából szintén heterogén összetételű. A csoportba maximum 8 ép értelmű, pszichés fejlődési zavarral vagy ép értelmű autista (sajátos nevelési igényű gyermek) befogadására, elhelyezésére van lehetőségünk. Az óvodába csak az Észak- Budapesti Tankerületi Központ illetékességi területéről, IV. kerületi gyermekek vehetők fel.

1.2. Személyi feltételek

Az ép értelmű pszichés zavarral küzdő gyermekeket és az ép értelmű autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodai csoport ellátásához feltétlenül szükséges óvodai feltételek:

Csoportonként 2 gyógypedagógus tanár (előny a pszichopedagógia és autizmus szakirányú, vagy tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógiai tanár).

Óvodánk gyógypedagógusai rendelkeznek a gyermekek ellátásához feltétlenül szükséges, törvényben előírt felsőfokú végzettséggel. Pedagógusaink az óvoda szükségletei szerinti önképzéseken, tanfolyamokon, továbbképzéseken vesznek részt, melyek során újabb képesítéseket szereznek.

Az óvodai csoportban 2 gyógypedagógus tanár foglalkozik a gyermekekkel. Heti váltásban (két műszakban), és/vagy egy műszakban, egymást váltva dolgoznak. Csoportonként legalább egy gyógypedagógiai asszisztens, és 1 dajka segíti a gyermekekkel való foglalkozást.

Az óvodai csoport életét a két gyógypedagógus irányítja. A feladatokat együtt tervezik, összehangoltan és megosztva végzik el azokat. Az átfedési idő biztosítja a személyi feltételeket a folyamatossághoz, a gondozási feladatok differenciált ellátásához a déli órákban is. Az óvodai csoportban dolgozó gyógypedagógusok gondoskodnak az egyéni fejlesztések (habilitációs és rehabilitáció) biztosításáról, az eredmények rögzítéséről is.

A csoportban dolgozó 2 gyógypedagógiai asszisztens és egy dajka segíti a gondozási feladatok ellátását, az egészséges életmód szokásainak kialakítását. Partnerként vesznek részt az óvoda szépítésében higiénijának megteremtésében. A gyógypedagógusok bevonják a gyógypedagógiai asszisztens és a dajkát az erkölcsi, szociális képességek fejlesztésébe és a közösségi nevelésbe is.

Az Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény intézményvezető- helyettese koordinálja az óvodában folyó feladatokat.

Az óvodai csoportban dolgozó gyógypedagógusok az Újpesti EGYMI alsós munkaközösséghez tartoznak.

A gyógypedagógus elvárását a nyolc kompetencia terület mentén a következők:

- A gyógypedagógusaink alapvető feladata, a rábízott gyermekek nevelés és oktatása.
- Gondoskodik a személyiségük fejlődéséről, tehetségek kibontakozásáról.
- Segítse a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlődését.
- A gyermekek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat, hogy pozitív önképük és önbizalmuk kialakulhasson.
- Mozdítsa elő a gyermekek erkölcsi fejlődését, együttélés magatartási szabályainak betartásával.
- Tetteikben érezhető legyen a hitelesség, tapintat és az empátia, programunknak megfelelő értékek közvetítése, tudatos képviselője legyen.
- Legyen igényük az önművelésre, fejlesszék szaktudásukat.
- Egymás szeretetére és tiszteletére neveljenek, a családi élet értékeinek megbecsülését át tudja adni.
- Szülőkkel rendszeresen tartsa a kapcsolatot a gyermekekről, fejlődésükről, magatartásukról tájékoztassa őket.
- Emberi méltóságot tartsa tiszteletben, mint gyermekek, mind szülők és munkatársak tekintetében.
- Az ismeretet magas szakmai tudás igényével sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, szakszerűen tervezze, és irányítsa.
- A teljes titoktartás felelősségével bírjon a családokkal, gyermekekkel és az óvodával (hivatali titok) szemben.

Speciálisan képzett az a pedagógus, szakember, aki megfelelő elméleti felkészültséggel rendelkezik az autizmussal, mint fejlődési zavarral, és a lehetséges speciális pedagógiai és kognitív viselkedés terápiás beavatkozásokkal kapcsolatban. Gyakorlati tapasztalata van a fejlesztés során használatos speciális megközelítések, módszerek, eszközök alkalmazásának tekintetében.

Fontos, hogy a fent említett feltételek mellett a pedagógus legyen kész a család elképzeléseivel összhangban megtervezni a pedagógiai célokat, törekedjen a szülővel, történő folyamatos együttműködésre. Legyen kreatív, pozitív hozzáállású. Nyugodt, határozott, következetes, visszafogott tanítási stílust képviseljen, kerülje a bőbeszédűséget. Legyen képes objektíven értékelni a fejlesztési tervét, a célkitűzéseket, és szükség szerint módosítani azt.

1.3.Tárgyi feltételek

Székhely:

Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
1041 Budapest, Venetiáner utca 26.

Az óvodai intézményegység telephelye, a feladatellátás helye:

Park Óvoda

1048 Budapest, Külső- Szilágyi út 46.

Az óvoda csoportszobája (Hóvirág csoport) a 2017/18-as óvodai évben a Park Óvoda épületében (Káposztásmegyeren) van elhelyezve.

A csoportszoba berendezései a célnak megfelelnek, esztétikusak, fából készültek és mobilak. A Hóvirág csoport szobájában beépített szekrények, nyitott polcok a játékok részére, fa asztalok és székek, műanyag, egymásra rakható fektető ágyak vannak a délutáni pihenéshez. A polcokon elegendő eszközt, játékot biztosítunk ahhoz, hogy óvodásaink kedvük, érdeklődésük szerint választhassanak közülük a szabad játéktevékenység során. Gondot fordítunk arra, hogy az eszközök, játékok esztétikusak, tartósak és könnyen tisztíthatók legyenek. A bútorok megfelelnek a gyermekek testméreteinek és mozgásigényének, jól tisztíthatók.

Mozgáslehetőséget a Park Óvoda tornatermében, az udvaron elhelyezett OVI-Foci pályán vagy az óvoda udvarán biztosítjuk a gyermekeink számára. Egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésekhez előzetes megbeszélés alapján használhatjuk a logopédiai szobát vagy szükség esetén a nevelői szobát is. A csoport előterében a gyermekek ruháit jellel és névvel ellátott zárható, fa öltözőszekrényekben tároljuk. A Hóvirág csoport az óvodán belül rendelkezik külön vécével, mosdóhelyiséggel, zuhanyzóval a gyermekek számára.

Az óvoda udvara játékeszközökben gazdagon felszerelt, az épület akadálymentes, az EU-s normáknak megfelelő. A csoportoknak az udvaron nincsen meghatározott helye, azokat megbeszélés szerint váltásban használják.

A szokásos óvodai berendezésen túl szükséges, alapvetően fontos, hogy a tárgyi környezet biztonságos legyen az ép értelmű pszichés zavarral küzdő és az ép értelmű autizmussal élő gyermek számára is. Esetükben nem mindig elégedhetünk meg azokkal a biztonsági óvintézkedésekkel, melyeket tipikusan fejlődő óvodások számára dolgoztak ki. Gyermekeként, személyre szabottan szükséges végiggondolni a lehetséges veszélyforrásokat. Érdeemes gondolni a szenzoros érzékenységekre, vagy éppen a túl magas ingerküszöböl adódó veszélyekre is.

Számos autizmussal élő gyermek küzd szervezési problémákkal (nem tudják, hol kell lenniük, mit kellene tenniük, hogyan játszhatnak egy eszközzel stb.). Számukra sokkal könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk, mint a szóbeli közlések. Figyelmet fordítunk arra, hogy autista óvodásaink jól lássák és használhassák az alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció részükre (ki)készített valódi eszközeit, a szimbólumtárgyakat és/vagy képkártyákat, piktogramokat, szimbólumokat és feliratokat. A képkártyák a gyermekek számára fontos, motiváló, érdekes dolgokat ábrázolnak, így elősegítik a valódi kommunikáció kialakulását.

Az autizmussal élő óvodás gyermekek aktuális fejlettségi szintjének megfelelő szimbólumrendszer alkalmazásával (forma és kiterjedés tekintetében), amely a nap tevékenységeit sorrendben bemutatja (minden tevékenységnek külön szimbóluma van) előre bejósolhatóvá válnak a nap tevékenységei. Ennek segítségével csökkenhetnek a váratlan események okozta szorongások, félelmek, és megelőzhetőek lehetnek a súlyos viselkedésproblémák.

A tárgyi környezet megfelelő felépítése, áttekinthetősége vizuális támpontokkal szolgálhat a gyermekeknek. A terem bútorainak elrendezése segítheti a gyermekek önálló tevékenységét, a szabályok és határok felismerését és azokhoz való alkalmazkodást. A különböző tevékenységekhez igazodó helyszínek kijelölése, határvonalak világos jelölése, az eszközök adott helyszínen való alkalmazása elősegíti, hogy a gyermekek önállóan felismerjék, hol tartózkodnak, milyen viselkedést vár el a környezet. A környezet érthetővé tétele és a szokások együttes kialakítása biztonságot ad az autizmussal élő gyermekeknek.

Az autizmussal élő gyermekek fejlesztése során törekedni kell a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Érdeemes olyan játékokat, eszközöket beszerezni, melyek

használati módja ránézésre is jól érthető. Az óvodai fizikai környezet strukturáltsága, szervezettsége biztosítson megfelelő munkakörnyezetet a pedagógusnak, valamint hatékonyan segítse elő az autizmussal élő gyermekek lehető legnagyobb önállóságát.

A Nevelési Program megvalósításához szükséges eszközöket a 11/1994. (VI.8.) MKM rend. 7. sz. mellékletének /Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről /, illetve a program melléklete tartalmazza.

1.4.Felvétel az óvodába

Az óvodába lépés feltételei:

A gyermekek a szülő kérésére és a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye alapján kerülnek intézményünkbe, illetve az óvodába

- betöltött 3 éves kor (a köznevelési törvény értelmében legkésőbb a felvételtől számított fél éven belül is betölthető)
- a szülők pozitív attitűdje szegregált óvodánkhoz
- az Óvoda Nevelési Programjának és az iskolai-óvodai Házirend elfogadása

Az a gyermek nyer felvételt a gyógypedagógiai óvodába, aki megfelel a következő minimum-követelményeknek:

- mozgás terén: helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes, sima talajon önállóan jár
- gondozás terén: öltöznél együttműködő
- étkezésnél: kanállal képes enni, pohárból kevés folyadékot inni
- szobatisztaság terén: a szobatisztasági program (toalett-tréning) során együttműködő, túri a rendszeres ültetést; és/vagy a program mellett - pelenka nélkül- ébrenlét alatt száraz marad
- kommunikáció terén: figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele
- szociális fejlettség terén: csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt

Az a három-négy éves sajátos nevelési igényű kisgyermek, aki eddig nem vagy alig volt távol szüleitől, a szülői háztól, csak fokozatosan illeszthető be a közösségbe. Ezért lehetővé tesszük újonnan érkező óvodásainknak, hogy édesanyjukkal és/vagy gondozójukkal együtt látogathassák az első két héten óvodánkat.

Az óvodai foglalkozások megkezdése után is csak fokozatosan szoktatjuk hozzá a kisgyermeket a foglalkozásokon, a tevékenységekben való részvételhez. A négy hetes próba-idő alatt alkalom kínálkozik arra, hogy a gyermek – szülő/gondozó kapcsolatát is megfigyelhessük. A korrekciós munka, az egyéni fejlesztések tervezésénél ezt figyelembe vehessük és az otthoni fejlesztési lehetőségek keresésére tanácsokkal szolgálhassunk a szülő, a család részére.

A beszoktatás során a beilleszkedéshez óvodánk minden dolgozója törekszik arra, hogy optimális segítséget nyújtson a családoknak. Speciális esetekben támogatjuk a hosszabb, esetenként elnyúló beszoktatást is.

A gyermekek létszáma a csoportban maximum 8 fő.

1.5. Az óvoda napirendje

A megfelelően berendezett csoportszoba, a szokásrendszer, a lehetőségek megteremtése mind feltétele a tanulásnak. A kisgyermek, köztük különösen az autizmussal élő gyermekek igénylik az ismert és jól tagolt napirendet. Az autizmussal élő gyermekek környezetüket sokszor kaotikusnak látják, érzékelik. Súlyos nehézséget jelent számukra a "láthatatlan idő" fogalma, mindez bizonytalansághoz, félelemhez vezethet. Számukra az emberek viselkedése kiszámíthatatlan, a környezet változásai nehezen követhetőek. Éppen ezért sokszor tanúsítanak ellenállást a változásokkal szemben. De ők is képesek arra, hogy önállóan megtanulják az események sorrendjét, hogy hogyan helyezkednek el ezek között az általuk kedvelt, illetve kevésbé kedvelt tevékenységek. Spontán módon megtanulnak térben, időben és emberi viszonylatokban tájékozódni, valamint képessé válhatnak saját viselkedésük megszervezésére.

A csoport életét az óvodában úgy szervezzük meg, hogy a napirend ritmusát lehetőség szerint ne zavarjuk meg. A foglalkozásokat megfelelő helyen, naponta általában azonos időben szervezzük. Közben kialakítjuk a szükséges munkafegyelmet, segítjük a minél önállóbb feladatvégzést, kivárássra, a szükséges türelmes várakozásra szoktatjuk a gyermekeket. Az ismétlődés kiszámítható, és biztonságot ad, ezért ügyelünk a tevékenységek megfelelő ritmusára, az egyénenként optimális terhelés és a megfelelő pihenés egyensúlyára.

Napirend

délelőtt	
7.00-8.00	gyógypedagógiai asszisztens által biztosított ügyelet
8.00-	gyülekező, reggeli
9.00-	kötelező foglalkozások (egyéni, mikrocsoportos vagy csoportos formában), játék
11.00-	levegőzés
12.00-12.30	ebéd
délután	
12.45- 14.15	mese, csendes pihenő, alvás, pihenés
14.45-	kézmosás, uzsonna, tisztálkodás
15.15- 16.00	szabad vagy irányított játék, esetleg levegőzés
16.00- 17.00	ügyelet

Ez a napirend csupán egy keret, amely – autista óvodásaink számára érthető módon előre jelezve - rugalmasan változik az adott igényeknek megfelelően. Elsősorban a csoport gyógypedagógusa szervezi a gyermek életrendjét, a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak.

Pedagógiai programunk legfőbb jellemzője a rugalmasság. Ez jelenti az év folyamán az egyes tevékenységek aránybeli eltolódását éppúgy, mint a napirenden belüli rugalmas kereteket, a különböző értelmi képességű és/vagy pervazív zavarban szenvedő gyermekek szükségleteit messzemenően figyelembe véve.

A kötött foglalkozások, az önkiszolgálásra nevelés célzott foglalkozásai és a levegőztetés délelőtt zajlanak. Alvásigény tekintetében is figyelembe vesszük az egyéni eltéréseket. A délutáni alvás után a gyakorlásra, szabad játékra van lehetőség. A gyógypedagógus munkáját segíti a gyógypedagógiai asszisztens, aki a gyermekek szabad játékát is képes irányítani, segíteni.

1.6. Hetirend

Úgy a napirend, mint a hetirend kialakításánál figyelembe vesszük a gyerekek a személyiség kibontakozásához, a játékhoz, a pihenéshez, a tanuláshoz való jogát, és egyéni szükségleteit. A szervezeti keretek betartása természetesen rugalmas, függ a gyerekek aktuális állapotától, az időjárástól, váratlan eseményektől és semmiképpen nem jelenthet aránytalan terhet egy gyerekek sem.

Az óvodánkban alkalmazott kiegészítő terápiák nem helyettesítik az egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek folyamatos gyógypedagógiai fejlesztését és/vagy az autizmus specifikus fejlesztő terápiákat, de új teret adhatnak a tanításhoz, a gyakorláshoz. Például a pszichomotoros/szenzomotoros tréningek. Ezek a terápiák alkalmat teremtenek a kommunikációs és szociális készségek fejlesztésére is.

Hetirend

terápia	heti gyakorisága	ideje
önkiszolgálás fejlesztése	minden nap	délelőtt és délután
mindennapos testnevelés	minden nap	napi 5-10 perc délelőtt
pszichomotoros terápia	heti 2 alkalommal	alkalmanként 30 perc
manipuláció fejlesztése	minden nap, irányítottan heti 2 alkalommal	alkalmanként 30 perc
fejlesztő játék	minden nap	délelőtt
zenei és anyanyelvi nevelés	heti 1 alkalommal	délelőtt
környezet tevékeny megismerése	heti 1 alkalommal	délelőtt
kognitív funkciók fejlesztése	heti 1 alkalommal	délelőtt

egyéni fejlesztés	szakértői javasolt	véleményben	délelőtt alkalmanként 20-30 perc
-------------------	-----------------------	-------------	-------------------------------------

Munkarend

(2 gyógypedagógus, 2 gyógypedagógiai asszisztens, 1 dajka)

délelőtt		
időpont	feladat	ki végzi?
7.00-8.00	ügyelet	gyógyped. asszisztens1, dajka
8.00-	gyülekező, reggeli	gyógyped. 1. , dajka, gyógyped. asszisztens 1
9.00-	kötelező foglalkozások, játék	gyógyped. 1. , dajka, gyógyped. asszisztens 1
11.00-	levegőzés	gyógyped. 1. , dajka, gyógyped. asszisztens 1
12.00- 12.30	ebéd	gyógyped. 1. ,2.,dajka, gyógyped. asszisztens1., 2.
délután		
12.45- 13.00	mese, csendes pihenő, alvás	gyógyped. 1. ,2. , dajka, gyógyped. asszisztens1.,2.
13.00- 14.45	csendes pihenő, alvás	gyógyped. 2. , dajka, gyógyped. asszisztens1.,2.
14.45- 15.00	kézmosás, uzsonna, tisztálkodás	gyógyped. 2. , dajka, gyógyped. asszisztens1.,2.
15.00- 16.00	szabad vagy irányított játék, levegőzés	gyógyped. 2. , gyógyped. asszisztens 2
16.00- 17.00	ügyelet	gyógyped. 2. , gyógyped. asszisztens

Munkarend

időszak	munkaidő	felelős
8.00- 13.00	napi 5 óra/ heti 25 óra + 1 óra konzultáció, 1 óra team, 1 óra infős	gyógypedagógus 1.
12.00- 17.00	napi 5 óra/ heti 25 óra + 1 óra konzultáció, 1 óra team, 1 óra infős	gyógypedagógus 2.
7.00- 15.00	napi 8 óra / heti 40 óra	gyógypedagógus asszisztens 1
12.00- 17.00	osztott munkaidőben	gyógypedagógus asszisztens 2

6.00- 14.00	napi 8 óra / heti 40 óra	dajka
-------------	--------------------------	-------

1.7.Az óvodai csoport működési rendje

Ünnepeink szervezésében, feladatok előkészítésében alkalmazkodunk a minket befogadó Park Óvoda ünnepeihez. Az ünnepek, hagyományok három témakörre épülnek:

Gyermekek ünnepei (születésnap, névnap, gyermeknap, családi nap, búcsú az óvodától, stb). **Természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek** (Mikulás, Karácsony, Farsang, Madarak - Fák Napja, Húsvét, Föld Napja, stb). Társadalmi ünnep (Nemzeti ünnepek).

Két közös ünnep van, amit a tornatérben szerveznek: ez az óvoda születésnapja és a karácsony. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, a hangulatnak megfelelő zene, és a gyermekek, felnőttek öltözete (legkedvesebb ruhám – „szép ruha”). A jó érzelmi előkészítés és az egyre fokozódó örömteli várakozás maga az ünnepi együttlét, melynek hangulatát emeli a felnőttek (szülők, dolgozók) és az iskolások (volt óvodásaink) ajándéka (mesedramatizálás, zene, tánc, báb stb.), elősegíti a gyermekek pozitív érzelmeinek alakulását. A gyermeknek megterhelő, szorongással járó szereplését elkerüljük. Az ünnepek csak úgy érik el hatásukat, ha a szülők együttműködő támogatása segít ebben, de ez nem jelenthet terhet sem a szülő, sem a gyermek számára.

Külön megítélés alapján, alkalmazkodva a sajátos nevelési gyermekek egyéni terhelhetőségéhez, diagnózisához nem tesszük kötelezővé az ünnepeken való részvételt.

1.8.A kapcsolattartás formái

Kapcsolattartás a szülőkkel

Ismerkedés az óvodával, az óvodakezdés előtt, a nyári időszakban az udvar egy részét a Park Óvoda "kinyitja" és az játszótérként működik. Jó alkalom ez a beszélgetésre, ismerkedésre.

Beszoktatási időszakban (ha a családok meg tudják oldani) anyás beszoktatás lehetséges. Lehetőséget adunk az apa, vagy esetenként a nagyszülő jelenlétére, hogy részt vesznek az óvodakezdés mindennapjaiban, így segítve gyermeküket. Kiváló alkalom ez az időszak, hogy a család megismerje az óvodai életet, szokásokat, vagy esetleg mintát kapjon a gyermeke neveléséhez.

A szülői értekezletek, olyan fórumok, ahol kölcsönösen elmondják véleményüket, tapasztalatukat a gyermekneveléssel kapcsolatban szülők-gyógyepedagógusok egyaránt.

Heti 1 alkalommal, egyéni megbeszélés alapján **fogadóórát** biztosítunk, ahol a gyermekek egyéni fejlődéséről intim körülmények között cserélhetnek véleményt, tehet az gyógyepedagógus javaslatokat.

Nyílt napok, ezek azok az alkalmak, ahol a gyermek óvodás éve alatt a szülők betekintést kaphatnak gyakorlatban, az óvodában folyó nevelőmunkáról.

A közös játszó- és munkadélutánok, az évente egy alkalommal megrendezésre kerülő **Családi nap, az ünnepek** lehetőséget teremtenek a kötetlen beszélgetésre szülők és a gyógyepedagógusok között.

Játszóház, kirándulás, színház, ezek az alkalmak a családok jobb megismerését és a közvetlenebb kapcsolat kialakulását segítik.

A **napi kapcsolattartást** nem helyettesítik az előzőekben felsorolt formák, hiszen elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt lényeges eseményekről, illetve az óvodapedagógus az otthoni történésekről.

A szak- és szakmai szolgálatokkal

Az iskola védőnője sok segítséget ad az egészséges életmódra nevelés területén, kiemelten a gyermekek egészség megőrzésével kapcsolatban.

Az Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény egyik intézményegységeként szoros a kapcsolatunk az „anyaintézményünkkel”. Az iskola gyógypedagógusaival, az alsós munkaközösséggel közösen tartunk információs és team megbeszéléseket havi gyakorisággal. Az iskola pszichológusa foglalkozik az egyéb pszichés zavarokkal élő sajátos nevelési igényű gyermekeink pszichés megsegítésével.

Fontos, hogy jó kapcsolatot ápoljunk a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal is, hiszen az ő javaslatukra kerülnek óvodánkba a sajátos nevelési igényű gyermekek.

Az óvodai csoport és a fenntartó

A fenntartó az Észak- Budapesti Tankerületi Központ biztosítja az óvodai csoport működési feltételeihez a költségvetést. A kapcsolatot a fenntartóval az intézményvezetőn és az intézményvezető- helyettesen keresztül tartjuk.

„Ő azt hiszi csak játszik. De már tudjuk, mire megy vele. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

2. NEVELÉSI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLKITŰZÉSEK

Alapelvek:

- Pedagógiai munkánk kiindulópontja a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatása, emberi jogainak és szabadságának tiszteletben tartása.
- A gyermekek teljes jogú tagként vegyenek részt az óvodai ellátásban.
- Olyan szolgáltató rendszert biztosítunk, amely tiszteletben tartja a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, elősegíti testi, lelki, értelmi fejlődését és különleges védelemben részesíti.
- A nevelő hatások kedvező érvényesülésének elősegítését, biztonságos, esztétikus és egészséges környezet megteremtésével biztosítjuk.
- Szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezetünkben, melyet folyamatosan ápolva és megújítva biztosítunk, a gyermek teljes személyiség fejlesztésének támogatása érdekében végezzük nevelő munkánkat.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda egyrészt folytatja a család nevelő munkáját, másrészt új és speciális nevelési hatásokkal egészíti ki.

Értékek:

- A gyógypedagógiai nevelés és oktatás területén is érvényesülnek a társadalomban általánosan elfogadott értékek. Kiemelt értéknek kezeljük intézményünkben az emberséget és a humanizmust, de szintén nagy jelentősége van az **empátia és tolerancia** értékeinek.
- Fokozott jelentősége van intézményünkben az alapvető erkölcsi értékeknek, hiszen az értékek elfogadása és közvetítése speciális feladataink során kiemelt felelősséget ró ránk.
- A közösség és a közösséghez történő alkalmazkodás képessége a fogyatékos gyermek élete során különös jelentőséggel bír, **ugyanakkor tiszteletben tartjuk az egyedi személyiség értékeit** is.

- Legfontosabb alapelvünk a **gyermekközpontúság**, a gyermekek individuumbként történő kezelése, mely a fejlesztés során a sérülés specifikus adottságokat is figyelembe veszi.
- A **komplexitás elve** magában foglalja a mozgásfejlesztés, kommunikáció, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait. Az ismeretszerzés, tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítását **projektek** összeállításával tesszük.
- Az **együtműködés** elvét követve fejlesztésünk akkor hatékony, ha a különböző szakemberek, segítők és a szülők folyamatos kapcsolattartásán alapul.
- Az **egyéni bánásmód** az általunk nevelt kisgyermekes esetében fokozottan fontos. A rugalmasság elvét középpontba helyezve a nevelés-fejlesztés különböző színterein a gyermekek aktuális szintjéhez igazíthatók a fejlesztési célok és feladatok.
- Fentiekkel összhangban a legfontosabb érték számunkra a sajátos nevelési igényű gyermek **öröm, a boldogság, a megelégedettség érzetének biztosítása, a biztonság érzetének megerősítése.**
- Az értékelés, önértékelés folyamatára jellemző a **pozitívumokra való támaszkodás**, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

Az óvodai nevelés célja:

- Célunk, a gyermek **testi, erkölcsi, közösségi, anyanyelvi, értelmi fejlődésének elősegítése**, az eltérő egyéni és az életkori sajátosságaik figyelembevételével.
- Egyéni igényeknek, szükségleteknek megfelelő, higiénikus gondozással a gyermek egészségének védelmére és megőrzésére törekszünk.
- Az egészséges életmód kialakulásához szükséges **szokások** megalapozását a személyes képességek fejlesztésével tesszük.
- A testi képességek, a fizikai erőnlét, állóképesség, ügyesség, az összerendezett mozgás fejlődését a rendszeres **mozgással**, a környezet tevékeny megismerésével, a természet iránti érdeklődés felkeltésével elősegítjük.
- A gyermek **erkölcsi tulajdonságainak** (egymásra figyelés, együttérzés, egymás elfogadásának természetessé tétele, önállóság, önfegyelem, feladat- és szabálytudat, kitartás, akaratának stb.) erősítése, valamint az alapvető illemszabályok megismerése, elfogadása gyakorlása nagyon fontos számunkra.
- Fontosnak tartjuk egy olyan **feltételrendszer biztosítását**, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést.
- Kiemelt feladat a **testi, szociális, értelmi érettség kialakítása**, az iskolai tanulási zavarok megelőzése.

- A **speciális nevelési szükségletek**hez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás, az érzelmi biztonság **nyújtásán túl törekszik**:
 - az interperszonális kapcsolatok, az énkép kialakítására, az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítására,
 - speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segíti az egyre pontosabb észlelést, fejleszti a figyelem összpontosítását, gondolkodást, az emlékezetet, elősegíti a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását,
 - a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapoz,
 - a program a gyógypedagógiai hagyományokra, a legújabb szakirodalomra, a gazdag tapasztalatokra támaszkodik, a sérült gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődési üteméhez igazodik,
 - differenciált, egyéni szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, törekszik a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.

Programunk megvalósítása a következő fontos területeket érinti:

- környezetbarát és egészségmegővő környezet biztosítása
 - **környezeti kultúra megalapozása**, környezet tisztelete, környezettudatos magatartás
 - a környezet tevékeny megismerésének során változatos helyszín, téma, eszköz és módszer alkalmazása
- **egészséges életmódra nevelés**
 - megfelelő testedzés-mozgás
 - szomatikus fejlődés biztosítása
 - mozgásöröm, test feletti uralom biztonsága
- mozgáson és mozgásos cselekvésen keresztül az **össz-személyiség fejlesztése** (testi-lelki-mentális egység)
 - élményszerzés lehetőségének biztosítása (mozgásos, kinezteziás, auditív, vizuális, taktilis, közösségi)
 - a motorika a mozgások mennyiségi és minőségi fejlesztésével a gyermek tudatos és nem tudatos mozgásegységét, az érzékelés, tapasztalás és cselekvés funkcióegységét is jelenti
 - a fejlesztés hatására javul a testséma minősége, az identitás jobban megvalósul
 - nő a gyermekek önbizalma, hiszen az önbecsülés abból az érzésből táplálkozik, hogy testünk szenzomotoros működése megfelelő, az idegrendszer integrációs képessége jó
- az óvoda és a családok által is elvárt **neveltségi szint elérése**
 - a közösségben elfogadott szabály és normarendszer kialakítása, következetes megerősítése, betartása.
 - kiszámítható, átlátható napirend biztosítása (a közösségre vonatkozó szabályok és normák vizuális megjelenítése a csoportszobában)
- **fejlesztő játék, korai kommunikáció fejlesztése**
 - játékon belüli fejlődés biztosítása

- kommunikációs helyzetek biztosítása
- interaktív játék, szerepcserés tevékenységek, zenés játékok, nyelvi fejlesztés
- **egyéni bánásmód** gyakorlása
 - differenciált feladatvégzés/adás kiscsoportos foglalkozásokon is
- folyamatos megújulás **tanulási lehetőségek bővítése (módszer, eszköz)**
- **partneri kapcsolatok ápolása, bővítése**

A fejlesztés kiemelt, speciális területei:

- **pszichomotoros terápia alkalmazása**
 - nagymozgások fejlesztése- szenzomotorium, testséma
 - manipuláció fejlesztése- finommotorika, praktikus mozgások
 - észlelés fejlesztése- modalitások, multiszenzoros érzékelés
 - anyanyelvi nevelés- ritmikai nevelés, integráció

Foglalkozási formák

- **Mozgásfejlesztés** (szenzoros, pszichomotoros terápia),
- **Mindennapos testnevelés**
- **Manipuláció** (finommotorika, grafomotorium),
- **Fejlesztő játék**- kommunikációs készségek, szociális kapcsolatok (kontaktus, kooperációs készség, a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése),
- **Zenei és anyanyelvi nevelés** (ritmikával ötvözött pszichomotoros fejlesztés: beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókinés bővítése),
- **Környezet tevékeny megismerése** (percepció, perceptuomotoros készség),
- **Kognitív funkciók fejlesztése** (logikai készségek, matematika),
- **Önkiszolgálásra nevelés**
- **Egyéni fejlesztés** (habilitációs- rehabilitációs foglalkozások biztosítása)

3. NEVELÉSI FELADATOK

Célok

A gyermek testi fejlődésének, a környezethez való optimális alkalmazkodásának elősegítése, az egészséges életmód szokásainak, az egészséges életvitel igényének megalapozása.

Feladatok

3.1. Egészségvédelem, egészségmegőrzés

Nagy gondot fordítunk az óvodai nevelés során a gondozási feladatokra, testápolás szokásainak kialakítására, kulturált étkezési szabályok megismertetésére, betartására, öltözködéssre, lelki egyensúly kialakítására. A gyermekek edzettsége óvodánk számára

nagyon fontos, sok lehetőséget biztosítunk a mozgásra. Egészséges életmódra mintát nyújtó szerepünk döntő, a szülői felelősség és mintaadás mellett.

Higiéniai feltételek

Az egészség nevelés alapja az óvodai környezet **higiéniai feltételek** biztosítása, melyek a következők:

- az egészségügyi felszerelések, berendezések rendeltetésszerű kezelése
- rendszeres pormentesítés, fertőtlenítő takarítás
- a játékszerek tisztán tartása, átválogatása, felújítása
- többszöri szellőztetéssel a szoba tiszta levegőjének biztosítása
- helyes világítás
- a megfelelő hőmérséklet
- a megfelelő páratartalom biztosítása (növények a csoportszobában)
- az udvar tisztántartása, gondozása (hulladékmentesség biztosítása, a homokozó állapotának napi ellenőrzése, télen a lépcsők csúszásmentességének környezetbarát módon, nyáron pormentességének biztosítása, fa játékok, eszközök állapotának folyamatos felülvizsgálata, karbantartása, baleseti, sérülési veszélyt megelőző intézkedések stb.),
- a homokozók megfelelő állapotának biztosítása, karbantartása, árnyékolás és letakarás biztosítása,
- kert növényzetének évenkénti átvizsgálása, pótlása

Az óvoda belső berendezéseivel támasztott elvárásaink:

- a földön való játék egészségvédelmi követelményei (szőnyegek tisztántartása, cseréjük)
- asztalok, székek, öltöző padok, heverők polcok, szekrények biztonságos, esztétikus állapota (szükség szerinti cseréjét)
- gyermekek ruházatának, cipőinek tárolási lehetőségének biztosítása
- a tisztítószeres zárható tárolása

3.1.1. Gondozás

A gondozási feladatok a testápolás, higiéniai önállóság, öltözködés, szükségletek kielégítése, betegségmegelőző feladatokat jelent. A kisgyermek saját környezetének rendben tartása során (szoba takarításába, rendrakásába, a játékszerek összegyűjtésébe való bekapcsolódás) kialakul bennük az óvoda tisztaságának megóvása, szépítése iránti igény.

A gondozási feladatok elsajátíttatása során (is) támaszkodunk a **strukturált tanítás módszereire**. Ekkor a gyermek világosan látja, hogy mi a feladata, ill. mi fog következni annak befogadása után. Az egyes feladatokon belül vizuális (képes) feladatokra segíti a részlépések elvégzését. A strukturált óvodai környezet megnyugtatja az izgatott gyermekeket, segíti őket az új készségek tanulására összpontosítani, valamint elmozdítja a sajátos nevelési célok elérését. Csökkenti a segítő felnőttől való függést, így növelik az önállóságot. Fontos, hogy mindig vizuálisan tervezzük meg az autizmussal élő gyermek feladatait, így mindig tudja, mit várnak el tőle és nem vonják el a figyelmét lényegtelen tények.

Testápolás

Az óvodás gyermek személyi tisztasága, a higiénés önállóságra nevelése során az óvónő (nálunk gyógypedagógus) vezeti rá az óvodai szokásokra. A személyi tisztálkodással kapcsolatos szokásokat már otthonról hozzák, s ezeket az óvodai közösségben továbbfejlesztik. A személyi higiéné nevelés nem egyoldalú, nem csak a pedagógus feladata, hanem a higiénés önkiszolgálásban maga a gyermek is aktívan részt vesz. A rendszeres gyakorlás, a következetes végrehajtás a gyermeknek szokásává válik. A felnőtt segítség, ellenőrzés lassan elmarad, a gyermek az egészségvédő tennivalóiban önálló lesz. Mindez a gyermek fejlettségéhez, értelmi képességeihez igazodva történik.

Öltözködés

Az egészséges ruházat és a helyes öltözködés szokássá alakításában nagymértékben számítunk a szülők együttműködésére. Tanácsainkkal, a célszerű, kényelmes ruha- és cipőviselet megvalósulását ösztönözzük. A cél, hogy a réteges ruházat igazodjon az időjáráshoz, a külső-belső hőmérséklethez, biztosítsa a szabad mozgást, óvja a gyermeket a sérülésektől.

Betegség és baleset megelőzés

A személyi higiénia szabályainak megtartásával a fertőző betegségek megelőzésére is fokozottan figyelünk. Ehhez megteremtjük a feltételeket: az egyéni tisztálkodó szerek, szükség szerint cserélt személyi higiénés felszerelések (fogkefe, fésű, hetente váltott törölköző, külön tárolt: párna, takaró, egyéni tornafelszerelés, saját váltóruha, cipő és alváshoz pizsama) személyre szóló használatával, fertőtlenítő eljárások megtartásával (szezonális megbetegedések idején).

Az óvodát csak egészséges gyermek látogathatja, aki a közösséget betegséggel, elváltozással nem veszélyezteti és az óvodai tartózkodása a saját egészségi állapotára nem hátrányos.

A leggyakrabban előforduló **légúti megbetegedések megelőzésére** a szabad levegőn való tartózkodást s a csoportszoba intenzív szellőztetését, a játékszerek, eszközök higiénés kezelését, a zsebkendőhasználat fokozott ellenőrzését, az alapos kézmosást alkalmazzuk.

Baleset elkerülésével kapcsolatos megelőző feladataink:

- a balesetveszélyes helyek bemutatása és helyzetek felismertetése
- a balesetet megelőző (helyes) magatartás bemutatása, rendszeres gyakorlása (megerősítés, ellenőrzés)
- udvari játszótérek használatához szabályok kialakítása és betartatása gyermekek és családok számára
- a rendőrök és tűzoltók munkájának megismertetése, évi egy alkalommal tűzriadó gyakorlása (menekülési útvonalak ismerete az óvodában)
- az eszközhasználat megtanítása (pl.: olló, kés, villa, kerti szerszámok)
- az önálló feladatok (a munka, a játékjellegű tevékenységek közös elvégzése)

3.2. Táplálkozás

A táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Önkiszolgálásra, önálló evésre szoktatunk fokozatosan mindenkit. Ennek érdekében biztosítjuk a kulturált **étkezés feltételeit**. Megismerve a kisgyermek étkezési szokásait, érzékenységét, tapintatosan **ösztönözzük** őket az ételek megkóstolására, elfogyasztására. Különös gonddal tesszük ezt újabb étel, új íz esetében. Az étkezések során és a nap bármely szakában **folyadékot kínálunk** és biztosítunk (a gyermekek számára elérhető helyen). A napi tápanyagszükséglet kielégítése és változatossága érdekében a szülők a heti étrendről, a csoportonként kifüggesztett étlapról tájékozódhatnak. A szülők közreműködésével valósítjuk meg a **mindennapos** illetve a mozgás tevékenység utáni, délelőtti **nyers zöldség és gyümölcs** (gyümölcsnaptár) fogyasztását.

Az étkezési szokások kialakítása, az asztalnál elfogyasztott étkezés, épp oly fontos, mint az, hogy a gyerekek megtanulják a kés-villa használatát legalább az óvodáskor végére. A nevelés folyamatában az illemszabályok betartását (jó étvágyat kívánunk, köszönöm, egészségedre, halk beszélgetés az asztalnál, szalvéta használata) is szorgalmazzuk. Természetesen az étkezési szokásokkal kapcsolatos elvárásokat a csoport gyógypedagógusai a gyermekek életkorához és fejlettségéhez alkalmazkodva fokozatosan vezetik be.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- önálló testápolási tevékenységeit, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes
- önállóan, biztonsággal végzi az önkiszolgálást, környezete rendjére ügyel
- felismeri a tisztálkodás szükségességét, igényes saját külsejére
- a tisztálkodási eszközeit rendben tartja
- helyes technikával mossa fogát
- ismeri a zsebkendőhasználat módját, helyes orrfújást
- alkalmazza a kulturált étkezés szokásait (csukott száj, asztal rendje, evőeszközök, szalvéta használata, stb.)
- önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, cipőt köt
- ruháját összehajtva, rendben tartják szekrényében
- kisebb sétákon szívesen vesz részt
- megfelelően használja az óvoda kertjét, helyiségeit

3.3. Mozgás

Célok

A gyermek mozgásigényének kielégítése, és mozgástapasztalatainak bővítése, pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, finommotoros mozgáskészségek, mozgáskoordináció fejlődése. Örömmel, érzelmi biztonságban végzett feladatok az egészséges testi fejlődéshez, a mozgásügyesség megalapozásához, megszerzéséhez vezetnek. A pszichomotoros fejlesztésben a mozgások tanításával szoros egységben fejlesztjük a kognitív funkciókat, az egész személyiséget.

Feladatok

- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése
- a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása
- a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgások tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgásos tapasztalatok vezetnek el az értelmi műveletek, képességek fejlődéséhez.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Mozgásfejlesztésre az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az **irányított mozgásos tevékenységek**. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. **Az udvar játékeszközei** változatos mozgáslehetőségeit meg kell mutatni a gyermekeknek. Az udvari mozgáslehetőségek gazdagítása és a sok mozgásos játék tanítása is segíti a gyermek komplex mozgásfejlesztését. Szabad játék ideje alatt is a **játékeszközök megfelelő használatának szabályait** betartatjuk a gyerekekkel, mely a baleset megelőzés szempontjából is nagyon fontos.

A mozgásos tevékenységet a gyermek napirendjében **minden napra** beiktatjuk (mindennapos testnevelés). **Hetente két alkalommal** szerveződik a tornateremben/tornaszobában. Ez a tevékenység meghatározott időpontban és kötelező jelleggel történik. Az időjáráshoz alkalmazkodva a mozgást kint is **tervezhetjük**, felhasználva az udvar kínálta lehetőségeket. A **tornateremben** megfelelő mennyiségű tornaeszköz áll rendelkezésünkre.

A **mozgásanyag összeállításakor** figyelembe kell venni a gyógypedagógusoknak a gyermekek érettségét, életkori sajátosságukat, diagnózisát. A játékos, strukturált helyzetek megteremtése a tervezés alapfeltétele. A mozgástevékenységeken a célunk, hogy a gyermekek a bemelegítés után a megfelelő intenzitású tevékenységben aktívan vegyenek részt. **Speciális módszerek** használatával segíthetjük az optimális feladat/gyakorlatvégzést, illetve a pozitív kimenetelt. Ilyen módszer pl. a promtolás (fizikai segítség nyújtása) bemutatás (fizikai vagy szóbeli segítségadással), „kézrágítás technikája (ha a gyermek elviseli, ill. nem zavarja az érintés), előre vagy hátrafelé láncolás (új készségek tanításakor a mozgásfolyamatot lépésekre bontjuk) stb. A mozgásfejlesztések során is **strukturált környezetet biztosítunk, melyet vizuális**

(képes) folyamatábra segít meg. A strukturált tanítás alkalmazása csökkenti a feszültséget, fejleszti a figyelmet és a motivációt. Csökkenti a segítőől való függést, így növeli az önállóságot.

A 3-4 éves gyermekeknél a mozgások megszerettetésére és a nagymozgások fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. Utánzó gyakorlatokat, természetes, elemi mozgásokat végeznek, csúsznak, kúsznak, másznak talajon, szereken, tárgy alatt-felett és gyakorolják a talajtorna egyszerű elemeit, az egyensúlyozást, ismerkednek a kézi szerekkel. A tér mozgásos megismertetése a különböző irányokban és formában történő mozgással történik

Az 5-6-7 éveseknél nagy hangsúlyt fektetünk a finommozgásra, az észlelésre, szem-kéz és szem-láb koordinációs gyakorlatokra, és a mozgás közbeni alakítás és a formaállandóság fejlesztésére. A terhelés fokozatos növelésére és a gyakorlatok pontos, fegyelmezett, kitarító elvégzésére és önértékelésére ösztönözzük a gyermekeket.

Elvárásaink a kötelezően tervezett mozgás tevékenység megvalósításakor, hogy a **gyermekek külön, sportos ruhában** legyenek a tornateremben eltöltött idő alatt. A kényelmes viselet, a jól megválasztott rugalmas talpú tornacipő használatát alapfeltételként kezeljük.

Anyanyelvi fejlesztés lehetőségei mozgás során:

- rövid utasításokat (vagy vizuális megsegítéssel) megérti és betartja

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- a mozgás örömeinek átélésével a természetes mozgások elemeinek gyakorlásával a mozgásfejlődés útját végigjárja,
- jól tájékozódik a térben, az irányok, kiterjedések ismeretében, környezetében biztonsággal mozog,
- mozgásos teljesítőképessége differenciálódik, a nagymozgások a finommozgások (eszközhasználat) és vesztibuláris (egyensúlyérzetet befolyásoló) mozgások finomodnak, összerendezettebbé válnak,
- kialakul én-képe, testsémája, együttmozgás során kooperációra, együttműködésre képes,
- kialakul az oldaliság, kéz dominancia,
- észlelése pontos (magasság, távolság, alak-és térlátása), növekszik a figyelemkoncentrációja, feladattartása,
- gyermekekben kialakul a meg tudom csinálni, meg is akarom csinálni pozitív kompetencia érzése

3.4. Érzelmi nevelés és szocializáció

Célok

A gyermekek az alapvető **együttélés szabályait ismerjék meg**, érzelmeiket ki tudják fejezni. Jól boldoguljanak a társas kapcsolatok alakításában.

Feladatok

Óvodánkban biztonságos, otthonos légkör megteremtésére törekszünk, mindemellett az érzelmi biztonság nyújtásával biztosítjuk a gyermekeink számára a **lelki egyensúlyt**. A **strukturált, vizuálisan is jól követhető napirendünk** is ezt a biztonságot erősíti.

Az érzelmi nevelés, a biztonságot adó környezet nyújtása mellett **az érzelmi intelligencia** fejlesztését is magába foglalja. Az autizmussal élő gyerekeknek gondot okoz mások megértése és a másokkal való szociális interakció. Nehezen teremtenek kapcsolatot, összezavarodhatnak barátságos közeledés láttán, nehezen fejezik ki magukat. Azoknak a gyerekeknek, akiknek szenzoros problémáik vannak, nehéz megküzdniük a zajokkal, valamint társaik közelségével és folyamatos mozgásával a csoportszobában, az udvaron.

A látszólag jó nyelvi készségek mellett jellemző a szó szerinti értelmezés. Az autizmussal élő gyermekek gyakran ellenállnak az apró környezeti változásoknak és nagyon idegessé válnak, ha a napi rutinjuk megváltozik. Bár meg lehet tanítani a játékrutinokat, cselekvéseket és segíthetünk a gyerekeknek döntéseket hozni, jobban kezelni a változást, de az autizmussal élő gyerekek rugalmatlanságát alapvetően nehéz megváltoztatni.

Feladatunk, hogy a **gyermekek problémamegoldó képessége, konfliktusok kezelése** fejlődjön. Minél több lehetőséget kell biztosítani a különböző érzések, érzelmek átélésére játékokban, tevékenységekben. Ilyen lehet pl. a szociális kérdések megvitatása, szociális interakciós feladatok végzése (szociális történetek) játékosan.

A gyógypedagógiai asszisztens segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek bevonását a kortárs csoportok működésébe. Hangsúlyosabbá válik a szülőkkel való együttműködés is. A család jobb megismerése is segíthet abban, hogy a gyermek egyéni igényeinek megfelelő feladatokat és módszereket találjunk, melyeket akár otthoni környezetben is jól tudnak majd alkalmazni.

Anyanyelvi fejlődés lehetőségei a szociális készségek fejlesztése terén

- érzelmeit (segítséggel) meg tudja fogalmazni és/vagy ki tudja fejezni (akár vizuális jelek, képek segítségével)
- gesztusok és érzelmek megértése, helyes értelmezése (akár vizuális jelek, képek segítségével)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- érzései felett tud uralkodni és azokat kontroll alatt tartani,
- betartja a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak szabályait (napirendi, heti rendi kártyák, képsorozatok, folyamatábrák segítségével),
- a megkezdett feladatot befejezi,
- meghallgatja és megérti mások beszédét, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja,
- életkorának megfelelő tempóban, hangsúllyal érthetően beszél, segítséggel kifejezi érzelmeit

3.5. Anyanyelvi nevelés

Célok

Az anyanyelvi nevelés az óvodai tevékenységek, óvodai élet teljes egészét átöleli. Megfelelő kommunikációs készséggel (beleértve az alternatív kommunikációs technikákat is) rendelkezzen. A különböző természetes beszédhelyzetekben szóbeli közlése mellett metakommunikáció elemeit értelmezze helyesen. Ismerje a kommunikáció során a közösség magatartási szabályait és azokat alkalmazza is.

Feladatok

Az óvodás korosztály nyelvi fejlettsége, kommunikációs színvonala rendkívül eltérő, ezért az óvodának nagy szerepe van – az adott helyzetet figyelembe véve – a **beszédfejlesztésben**. Az intézmény feladata a nevelés-oktatás folyamatában, hogy a gyermekek beszédproduktív szintje is megfeleljen az **iskolakészültség követelményeinek**. Az anyanyelvi nevelés alapja a **gyógypedagógus mintaszerű beszéde** (helyes légzés, hangképzés, megfelelő hangsúlyozás, beszédritmus, megfelelő szavak használata). Az óvodás gyermeknek nagy szüksége van arra, hogy a felnőttek beszéljessenek vele. A gyógypedagógus feladata a **lehetőség megteremtése**, hogy a gyermek bármikor elmondhassa problémáit, elmesélhesse élményeit. Mindig meg kell hallgatni, és mindig válaszolni kell a kérdéseire. Megtanítjuk, hogy beszédhelyzetben **türelmesen** hallgassák meg egymást, felnőtteket. Viselkedésben és beszédben gyakorolják a kommunikációs helyzeteket. Ösztönözzük a verbális kapcsolatteremtési törekvéseiket és a párbeszéd kialakulását. A gyermek anyanyelvi fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük.

Óvodánkban az **anyanyelvi nevelés** az egész nevelési folyamatot áthatja, de önálló **tevékenységként** is megvalósulhat. Az anyanyelvi nevelés alapja a jó pszichomotoros állapot, testi- lelki harmónia. Speciális megközelítést alkalmazva, mozgásos alapon (szenzoros, pszichomotoros fejlesztéssel), kis lépésekkel, minden érzékszerv egyidejű bevonásával törekszünk a szűkebb, tágabb környezet megismerésére. Megtanítjuk a gyerekeket „megfigyelni” látni, tapasztalatot szerezni és felhasználni. A passzív és aktív szókincs bővítésével, a beszédértés növelésével készítjük fel a gyermeket az iskolai oktatásra.

A speciális, a mozgás- és kommunikációs fejlesztéséhez kapcsolódó foglalkozások: mozgásfejlesztés, ritmikával ötvözött pszichomotoros terápia, fejlesztő játék, környezet tevékeny megismerése.

Az anyanyelvi fejlesztés során a gyógypedagógusok feladata, hogy bővítsék a gyermek aktív és passzív szókincsét, mesélés, verselés lehetőségét biztosítva. Beszédművelő játékokon át mondatalkotásra és szövegalkotásra ösztönözzék őket. Artikulációs gyakorlatokkal, hallásfejlesztő játékokkal az érthető beszéd kialakulását támogatjuk.

Óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területei:

- hallási figyelem fejlesztése
- auditív és verbális emlékezet fejlesztése

- beszéd- mozgás szinkronjának segítése (mozgással kísért mondókák, versek által)
- beszédritmus fejlesztése
- gondolkodás fejlesztése
- kommunikáció fejlesztés (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény, ill. kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok)
- illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekeknek összefüggő, folyamatos, érthető a beszéde, a magyar anyanyelv szabályainak megfelelően nyilvánul meg.
- Többnyire kialakul a helyes raghasználat. Anyanyelvünk hangrendszerét képes tisztán, artikuláltnan használni. Felismeri, hogy egy hang hol helyezkedik el a hangsorban. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Verbális emlékezet érettségével képes legyen mondatokat visszamondani, rövid szövegek tartalmát összefoglalni. Képek alapján mondatot alkot. Folyamatosan, összefüggő mondatokban fejezi ki magát. Aktív szókincse segítségével ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait, felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt tud kommunikálni.
- Ismeri, és ennek megfelelően betartja a közösségi magatartásszabályokat a beszéd folyamatában.

4. Foglalkozási formák a gyógypedagógiai óvodában

A tanulás folyamatában elméleti, gyakorlati ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítását, képességek kialakulását, viszonyulások, érzelmi akarati tulajdonságok fejlődését, magatartástanulást segíti a pedagógus. A verbális, mozgásos és szociális tanulás eredményeként alakulnak a gyermek érzelmei, a cselekvés módja, a szociális magatartás, különböző tulajdonságok és képességek.

4.1.Önkiszolgálásra nevelés

feladatai: minél nagyobb önállóságra nevelni az óvodás gyermeket

- a tisztálkodás,
- öltözés-vetkőzés,
- étkezés,
- szobatisztaságra nevelés,
- egyszerű munkavégzés terén

módszer: utánzás, együttcselekvés, cselekedtetés, ellenőrzés

formája: egyéni vagy csoportos

heti rendszeresség: minden nap

elvárások óvodáskor végén:

- vízcsap, szappan, törölköző önálló használata
- önálló kéz- és arcmosás, önálló fogmosás
- önálló fésülködés, vagy annak a túrése
- orrfújás megtanítása
- együttműködés/ önálló öltözésnél, vetkőzésnél
- cipő önálló fel és levétele
- cipzár, gomb használata
- évszaknak megfelelő ruha felvétele
- önálló étkezés kanállal és villával, ivás pohárból
- szalvéta használata
- szükséglet önálló jelzése, a szükséglet visszatartása addig, amíg kiér a wc-re
- wc használata önállóan/ felügyelettel
- wc papír használata
- egyszerű munkavégzéskor: a játékok elrakásában segítség
- közös teremrendezés
- naposi teendők ellátása
- társak segítése
- saját óvodai jele megtalálása
- saját ruhadarabok megismerése, elrakása
- egyszerű üzenet közvetítése az óvodán belül

4.2. Mozgásfejlesztés

feladatok:

- az alapmozgások kialakítása, korrigálása,
 - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség fejlesztése
 - egyensúly és koordináció fejlesztése
 - adaptált testnevelési játékok
- a testi-lelki harmónia, a jó pszichomotoros állapot kialakítása,
- a koordinációs zavarok, a mozgásos ügyetlenség csökkentése,
- **pszichomotoros fejlesztés**
 - zenei, ritmikai nevelés,
 - szenzomotoros fejlesztés elemei- taktilitás, kineztezia, mélyérzés, vestibuláris érzékelés, vizuális, akusztikus modalitások összekapcsolása a mozgással,
 - intermodális és szeriális integráció,
 - testtudat, testséma kialakítása, megerősítése,
 - térészlelés fejlesztése,
 - alapmozgások koordinációjának fejlesztése,
 - két testfél mozgásának összerendezése
 - praxis fejlesztése

módszer: passzív, vezetett aktív, aktív mozgások, utánzás, cselekedtetés, korrekció

formája: csoportos

heti rendszeresség: heti 2 alkalommal

elvárások óvodáskor végén:

- alakuljon ki a természetes mozgásigényük
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- értsék a verbális utasításokat is
- jártasak legyenek az alapmozgásokban (járások, futások, ugrások stb.)
- pontosodjon az észlelésük (magasság, távolság, alak-és térlátása)
- szenzomotoros ismeretszerzés javulása
- tájékozódjanak jól a térben, környezetükben biztonsággal mozogjanak
- váljanak a mozgások finomabbá, összerendezettebbé
- alakuljon ki az én-képük, testsémájuk
- lehetőség szerint alakuljon ki az oldaliságuk, a dominanciájuk
- növekedjen a figyelemkoncentrációja, feladattartása, a szabályjátékokban a szabályok betartásának képessége
- legyen igényük az egészséges, sportos életmód iránti
- biztosan mozogjanak a tornaszereken, az udvari játékokon
- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőttre és egymásra
- elemi szabályokat ismerjenek meg, próbáljanak betartani
- alakuljon az önfegyelmük, adott feladatokat, testnevelési gyakorlatokat fegyelmezetten végezzék el
- alakuljon ki a gyermekekben a meg tudom csinálni, meg is akarom csinálni pozitív kompetencia érzése

4.3. Mindennapos testnevelés

feladatok:

- napi 5-10 percben mondókákra, versikékre végzett utánpótlás alapuló mozgássor gyakorlása
- eszközzel vagy eszköz nélkül végzett rövid, két ütemű gyakorlatok végzése a csoportszobában

módszer: passzív, vezetett aktív, aktív mozgások, utánpótlás, cselekedtetés, korrekció

formája: csoportos

heti rendszeresség: minden nap

elvárások óvodáskor végén:

- alakuljon ki a természetes mozgásigény
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- ismerjék fel a mondókát/versikét/éneket és a hozzá kapcsolódó mozgássort önállóan tudják kivitelezni

4.4. Zenei és anyanyelvi nevelés

feladatok:

- a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése
- zenei érdeklődés, zenei hallás felkeltése
 - környezet hangjainak felismertetése (csend, zörejek, állatok, tárgyak, eszközök, cselekvések, történések hangjai)
 - hangszerek bemutatása, használatuk megismertetése (ritmusfa, dob, csörgő, agogó, xilofon stb.)
- ritmus, ütem használata (kiszámolók, mondókák, versikék)
- zene és dallam használata (gyermekdalok, zenei anyagok)
- énekes-verses népi játékok játszása
- mese, vers, bábozás a nyelvi képességek fejlesztésének hatékony eszközei
- ritmikával ötvözött pszichomotoros fejlesztés
- beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése
- beszédszervek ügyesítése
- mozgás-beszéd-gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése
- mozgás-zene emocionális hatásán keresztül az össz-személyiség ritmusos harmonizálása
- hallási figyelem és hallási diszkrimináció fejlesztése
- aktív szókincs bővítése

módszer: utánzás, bemutatás, együttcselekvés, cselekedtetés, beszélgetés

formája: csoportos

heti rendszeresség: heti 1 alkalommal

elvárások óvodáskor végén:

- minél több tapasztalat szerzése (mozgás és érzékszervi tapasztalatok bevonásával) a környező világról
- a gyermekeknek összefüggő, folyamatos, érthető a beszéde, a magyar anyanyelv szabályainak megfelelően
- többnyire kialakul a helyes raghasználat
- anyanyelvünk hangrendszerét képes tisztán, artikuláltan használni
- beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- verbális emlékezet érettségével képesek a gyermekek mondatok visszamondására, rövid szövegek tartalmát összefoglalni
- képek alapján képesek mondatok alkotására
- folyamatosan, összefüggő mondatokban fejezi ki magát
- ismeri és ennek megfelelően betartja a közösségi magatartásszabályokat a beszéd folyamatában
- a gyermek szívesen vesznek részt a dalos játékokban, közös éneklésben
- a mondókákat hangsúlyosan természetes beszédhanglejtéssel el tudja mondani
- az egyenletes lüktetést és a dal ritmusát tudják hangoztatni, ismerik az egyenletes lüktetés és ritmus különbségét
- felismerik egymás és a környezet hangjait
- a pedagógus énekét, hangszeresen előadott zenéket figyelmesen végig tudja hallgatni

4.5. Manipuláció

feladatok:

- az alkotó tevékenységhez szükséges lehetőséget és feltételeket az óvodai nevelés **teljes idejére** kell biztosítani. A nap bármelyik szakában kell támogatni a gyermekek alkotói kedvét.
- a pedagógus feladata, hogy ismertesse meg a gyerekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai elemeivel és eljárásaival
- a jól ismert eszközök mellett változatos anyagokat és technikákat is alkalmazunk (pl. csöpögtetés, zöldség- és gyümölcsnyomat, szivacsnyomdázás, termés-, textil-, fonal montázs, varrás, gyöngyözés, homok és magvak szórásával képalkotás, üvegfestés, stb.)
- A technikai ismeretek és eszközök használatakor a fokozatosság elvét betartjuk
- A spontán alkotás a csoportszobában állandó helyet kap, az eszközök jól elérhető helyen vannak
- Az alkotás örömét átélő gyermek számára a tevékenység fontosabb, mint az eredmény. Ugyanakkor az alkotás folyamatában készült tárgyakat ajándékként is készítjük, s az ajándékozás öröme is rávezetjük a gyermekeket.
- A gyermekek munkáit gyűjtjük, elemezzük, érték-ként kezeljük. Felhasználjuk a környezet díszítéséhez, albumokat, tablókat, tavasszal kiállítást készítünk belőlük. Az alkotásokkal a csoportok faliújságát is díszítjük, így a szülők is láthatják a gyermeki munkákat.

speciális fejlesztési területek:

- finommotorika és taktilis észlelés fejlesztése
 - kéz, ujjak ügyességét, koordinációját fejlesztő játékos feladatok gyakorlatok eszközzel, eszköz nélkül
 - írómozgások, helyes ceruzafogás kialakítása
- a szem-kéz koordináció, grafomotorium
 - vizuális figyelem fejlesztése, fixációs gyakorlatok
 - balról, jobbra tartó haladási irány gyakorlása
 - alakállandóság, alak- háttér észlelés fejlesztése
 - vizuális megfigyelő- és elemzőkészség fejlesztése
- ábrázoló kedv felkeltése,
 - technikák, eszközök megismertetése
 - alapszínek, egyszerű formák megismertetése

A kézműves tevékenységek lehetséges formái az óvodában:

- Képalakítással: rajzolás, festés, kollázs, origami, nyomdázás, szórás, tépés stb.
- Térplasztikai munkákkal: gyurmázás, agyagozás, gyúrás, sodrás stb.
- Kézimunkával: varrás, hímzés, fonás, szövés, stb.
- Építmények készítésével: ragasztás
- Barkácsolással: (báb/játékeszköz készítés, stb.)

módszer: vezetett aktív, aktív mozgások, utánpótlás, cselekedtetés, bemutatás, korrekció

formája: csoportos vagy mikrocsoportos

heti rendszeresség: minden nap, irányított foglalkozással, heti 2 alkalommal

elvárások óvodáskor végén:

- összerendezett, harmonikus kézmozgások alakulnak ki
- ismeri a síkbeli irányokat, a megfelelő ceruzafogást és vezetést
- alakuljon ki opponáló fogás
- pontosan tudjon illeszteni
- rajzaiban, írómozgások előkészítése során alakuljon ki a helyes nyomaték
- munkájában balról jobbra haladjon
- fokozott önállósággal használja a megismert technikákat, eszközöket,
- önmaga belső látásmódját, képi-plasztikai módon képes kifejezni,
- alkotására, emberábrázolására a részletezés jellemző,
- építésben, téralkotásban ötletes, együttműködő,
- ismeri a színeket, kedvenc színeit alkalmazza,
- örömet leli az alkotói tevékenységben és kreatív ötleteit képes leképezni térbeli és síkbeli ábrázolásban

4.6. Fejlesztő játék

feladatok:

- kommunikációs készségek
- szociális kapcsolatok fejlesztése
 - kontaktus
 - kooperációs készség
 - verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése
- az adekvát játékhasználat elsajátítása,
- a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok megismertetése
- az egymás melletti és együtt játék megvalósítása,

módszer: bemutatás, beszélgetés, magyarázat, utánzás, cselekedtetés, korrekció

formája: egyéni vagy csoportos

heti rendszeresség: minden nap

elvárások óvodáskor végén:

- adekvát játékhasználat elsajátítása
- legyenek képesek önállóan és rövid ideig együtt is játszani
- gyakorló, konstruáló és elemi szabályjátékokba képesek beilleszkedni
- játéktevékenységekhez kapcsolódó általános kognitív, észlelési, mozgásos területek fejlődnek
- tanuljanak meg játékot elkérni, tudjanak várni
- ismerjék a játszótéri játékokat és azokat rendeltetésszerűen használják
- fejlődnek a gyermek társas és kommunikációs képességei
- kortárs csoportok alakulnak ki
- a játékosan már megtanult szociális integrációk és játék sémák általánosítása

4.7. Környezet tevékeny megismerése

feladatok:

- percepció fejlesztése
 - taktilis, kinezetikus, auditív, vizuális ingerek észlelése
 - intermodális integráció fejlesztése
- perceptuomotoros készség fejlesztése
 - észleléssel és mozgással összekötött tapasztalatszerzés biztosítása
- általános tájékozottság fejlesztése
 - tájékozódás az óvodában
 - család
 - idői tájékozottság (évszakok, napszakok)
- testünk
 - saját testünk, más teste
 - test részei, arc részei
- állatok, növények
- közlekedés
 - utca, járművek
 - vásárlás
- foglalkozások

módszer: bemutatás, beszélgetés, magyarázat, utánzás, cselekedtetés, együtteselevés

formája: csoportos

heti rendszeresség: heti 1 alkalommal

elvárások óvodáskor végén:

- szívesen bekapcsolódik a környezeti tevékenységbe
- megkülönbözteti az évszakokat, ismeri jellemző jegyeit, tudja hogyan követik egymást, felismeri a napszakokat
- elemi összefüggéseket felismer az öltözködés és az időjárás között
- ismernek élőhelyek szerint néhány arra jellemző növény- és állatfajt
- megkülönbözteti a szép, tiszta, esztétikus és a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, ezzel kapcsolatban véleményt mond
- bemutatkoznak, tudják családtagjaik nevét, szüleik foglalkozását, és lakásuk címét
- ismerik óvodájuk nevét, szűkebb környéken jól tájékozódnak
- ismerik és segítséggel alkalmazzák az elemi közlekedési szabályokat a járműveken is

4. 8. Kognitív funkciók fejlesztése (logikai készségek, matematika)

feladatok:

- a tevékenység során a szemléltetés és cselekedtetés, játékosság nagyon fontos az ismeretek befogadásának hatékonyságában.
- a közvetlen tapasztalat szerzésre épülő problémahelyzetekben a matematikai nyelvezet és fogalmi ismerete kialakul

- motiváljuk az önálló, cselekvő tapasztalatszerzést, aktivizáljuk, alapozzuk a logikus gondolkodást.
- a mindennapi eszközök, élethelyzetek kihasználása mellett, matematikai képességeket fejlesztő játékaink is vannak, mellyel erőteljesebbé változatosabbá tehetjük az ismeretek elsajátítását- dyscalculia terápia alkalmazása prevenciós jelleggel
- logikai készségek fejlesztése
 - összehasonlítások, különbségek tétele (csoportosítások, sorba rendezések szabadon, adott tulajdonság alapján)
 - analízis- szintézis alkotása
- matematikai tartalmú tevékenységek
 - számfogalom kialakítása-számlálás és számolás
 - mennyiség fogalom kialakulása
 - ok-okozati összefüggések, következtetések levonása
 - becslés és mérés
 - geometriai tapasztalatszerzés
 - téri viszonyok felismerése
 - problémaérzékenység, probléma megoldó képesség fejlesztése

módszer:beszélgetés, bemutatás, magyarázat, cselekedtetés, ellenőrzés

formája: csoportos vagy mikro csoportos

heti rendszeresség:heti 1 alkalommal

elvárások óvodáskor végén:

- összehasonlítanak mennyiség, nagyság, szín, forma szerint,
- megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat
- adott tulajdonság szerint csoportokat alkotnak, azokat fő jellemzőik alapján elnevezik
- tárgyak, jelenségek formai, mennyiségi viszonyait felismerik, azokat meg is nevezik
- számfogalmuk a 10-es számkörben kialakulóban van
- térben és síkban cselekedtetéssel képesek lesznek feladatok elvégzésére 10-es számkörben
- segítséggel/önállóan problémamegoldó feladatok megoldására lesz képes

4.9. Egyéni fejlesztés (habilitációs- rehabilitációs foglalkozások)

feladatok:

- szakértői véleményben javasolt fejlesztési területek alapján egyéni vagy kiscsoportos formában
- a gyermekek speciális szükségleteihez, az egyéni képesség-struktúra egyenetlenségeihez igazodó, sérülés specifikus fejlesztés
- pszichológusi megsegítés

módszer: beszélgetés, bemutatás, magyarázat, cselekedtetés

formája: egyéni vagy mikrocsoportos

heti rendszeresség: szakértői vélemény alapján, 20-30 perc

5. Pedagógiai dokumentációk

5.1.A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése:

Az óvoda – törvényi kötelezettségének eleget téve, a jogszabályi előírásnak megfelelően - az óvoda gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi. A gyermek önmagához mért fejlődésének eredményét évente kétszer (szükség esetén többször is), félévkor és a nevelési év végén megismétli, rögzíti.

A csoportban dolgozó gyógypedagógusok **heti, havi és éves tervet** készítenek a gyógypedagógiai **csoport munkájának tervezéséhez**. Ezt a Csoportnaplóban (Tü.727.) rögzítik.

A foglalkozások rendszerének kialakítását, az egyéni kiscsoportos és csoportos fejlesztési formák kialakítása, a pedagógiai vizsgálatok alapján meghatározott fejlettség határozza meg. A fejlesztés folyamatában a gyermek fejlődéséről a visszajelzést a megfigyelés és a gyógypedagógiai vizsgálat biztosítja.

Gyógypedagógusaink a gyermekekről **megfigyeléseiket** írásban rögzítik. Az újonnan érkező gyermekekről, az év eleji beszoktatási idő alatt végzett megfigyelések, pedagógiai vizsgálat alapján, október elején elkészítik a **pedagógiai jellemzést**. A gyermekről készített jellemzés a szülő tájékoztatására is szolgál.

Pedagógiai véleményt egyéni kérésre, szakértői vélemény kéréséhez, kontroll vizsgálatot megelőzően is készíthetnek a gyógypedagógusok.

A gyermekekről, a velük történekről a gyógypedagógusok minden nap **naplót** vezetnek. A napló az aznap történt események dokumentálására szolgál. Ebben a dokumentumban a gyógypedagógus segítségével a gyermekek képek segítségével „mesélik el”, hogy mi történt velük aznap. A naplóba a szülőknek is lehetőségük van írni.

Az óvodai csoport gyógypedagógusai rendszeresen esetbeszéléseken, team munkában keresik a lehető legjobb megoldást egy-egy gyermek esetében. Ez a team esetenként kiegészül a gyermeket kezelő pszichológussal, utazó gyógypedagógussal, logopédussal.

A team megbeszélések eredményeképpen az utazó gyógypedagógusok 3 hónapra alakítják ki a gyerekek **egyéni fejlesztési terveit**. Ebben az egyéni foglalkozások mellett, kiscsoportos foglalkozások tervezésére is van lehetőség, differenciáltan.

Az egyéni fejlesztések, ill. a rehabilitációs- rehabilitációs foglalkozások regisztrálását az Egészségügyi és Pedagógiai Célú Rehabilitációs és Rehabilitációs Egyéni Fejlődési Lap Betétívét (Tü.357.) használjuk

5.2.A mérés és értékelés formái, sajátos szempontjai:

A mérés-értékelés alapvető funkciója az ép értelmű pszichés zavarral küzdő és az autizmussal élő gyermekeknél eltér attól, ami az óvodákban megszokott. A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát.

Az értékelés tájékoztatásul szolgál a szülők számára is. Az autista gyermek számára, sérülésspecifikusságából eredően, a szociális elvárásokat tartalmazó, elvont közösségi megegyezéseken alapuló, értékelés-minősítés nem motiváló, nem is mindig érthető. A konkrét és azonnali, folyamatos visszajelzés viszont jól érthető számukra. Esetükben az egyéni képességeknek megfelelő értékelő rendszer az egyetlen hatékony eszköz és módszer az énkép, az önértékelés, önkontroll kialakításában. Ezek a visszajelzések lehetőleg pozitív tartamúak.

Óvodásaink teljesítményeinek értékelésénél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes az elsajátított ismereteket alkalmazni.

A gyógypedagógusok a gyermekek fejlődéséről **értékelőlapot** töltenek ki **félévkor és a tanév végén**. (A 3-6 éves gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció- Fabula Humán Szolgáltató BT., 2013.)

A pedagógiai jellemzés főbb szempontjai a képességek és tevékenységek mentén történik.

Képességek: I. Testi képességek (nagy- és finommozgások, egészséges életmód), **II. Szociális képességek** (társas kapcsolatok, akarati fejlettség, érzelmi erkölcsi fejlettség, érzelmek, reakciók minősége, érdeklődés, erkölcsi fejlettség), **III. Értelmi képesség** (érzékelés, észlelés, emlékezet, kreativitás, figyelem, gondolkodás, anyanyelvi, verbális képesség), **Beszédhibák**.

Tevékenységek: játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek, alkalmi munkák.

A szülők a napi beszélgetések, a szülői értekezletek, a gyermek kiállított munkái, illetve az évi 1 alkalommal megrendezett "nyílt nap" során -- és az azt követő konzultáción győződhetnek meg gyermekük fejlődéséről.

5.3.Az ellenőrzés és az értékelés rendszere

Ellenőrzési formák

- folyamatos megfigyelés, feljegyzések készítése
- munkaközösségi megbeszélések,
- a gyermekek cselekedeteinek, viselkedésének elemzése,
- felmérések, nyomon követések

Így nyomon követhető az előrehaladás illetve a korrekció szükségessége az egyes részterületeken.

Az ellenőrzésben résztvevők

- az óvodai csoportban dolgozó gyógypedagógusok,

- az óvodai csoportban dolgozó gyógypedagógiai asszisztens,
- alsós munkaközösség vezető,
- intézményvezető- helyettes.

Az ellenőrzés részben folyamatos, részben ciklusonkénti, pl. bizonyos célzott ellenőrzés: szokások elsajátítása, erőfeszítés, munkában való részvétel; vagy egyes fejlesztési terület eredményei. Másrészt félévenkénti: a magatartás, a viselkedés változása, a képességek fejlődése, a továbbhaladás lehetőségei.

Legitimációs záradék

Jelen Óvodai Nevelési Programot az intézmény vezetőjének előterjesztése után az Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szülői szervezet megismerte, véleményezte.

.....

szülői szervezet elnöke

Jelen Óvodai Nevelési Programot az intézmény vezetőjének előterjesztése után az Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Diákönkormányzata megismerte, véleményezte.

.....

Diener Lúcia Zita
DÖK patronáló tanár

Jelen Óvodai Nevelési Programot az intézmény vezetőjének előterjesztése után az Újpesti Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény nevelőtestülete megismerte, véleményezte és elfogadta.

.....

nevelőtestület részéről

.....

nevelőtestület részéről

Jelen Óvodai Nevelési Programot az intézmény vezetőjének előterjesztése után az intézmény fenntartója, az Észak-Budapesti Tankerületi Központ jóváhagyta.

.....

Tamás Ilona
igazgató